

Vårt Dnr: E-20160302-1

Vår ref: Inger Svedmyr

Er referens: diarienummer
N2015/06917/PUB

Näringsdepartementet

Yttrande över betänkandet: "Bostäder att bo kvar i" (SOU 2015:85)

1 Sammanfattning

I sin helhet ser lagförslaget ut att kunna ge flera förbättringar jämfört med dagens situation. En mycket viktig förutsättning för möjligheten att kunna bo kvar i sin bostad, även om man drabbats av en funktionsnedsättning, är rätten till bostadsanpassningsbidrag. Detta är en rättighet som måste komma alla till del, oavsett vilken funktionsnedsättning personen har.

Det är nödvändigt att Boverkets kompetens angående handikapplagstiftning förbättras så att intentionerna i lagen efterlevs.

Vi ser också positivt på förslaget om startbidrag till byggemenskaper.

2 Bakgrund

Elöverkänsligas Riksförbund är en handikapporganisation som organiserar personer med funktionsnedsättningen elöverkänslighet.

Förbundet är medlem i Handikappförbunden som organiserar 39 handikappförbund.

Förbundet har för närvarande c:a 3000 medlemmar.

Enligt Miljöhälsorapporten 2009 från Socialstyrelsen är 3,2 % av den vuxna befolkningen elöverkänsliga. Det motsvarar över 300 000 personer. Cirka 0,4 % är svårt drabbade. Elöverkänslighet är en erkänd funktionsnedsättning och elöverkänsliga omfattas av "Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken" antagen av riksdagen den 11 maj år 2000.

I FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som EU har antagit och Sverige ratificerat är det "universellt utformade samhället" en central utgångspunkt.

De kraftiga utbyggnaden av trådlös teknik de senaste 20 åren har medfört en mycket försämrad tillgänglighet i hela samhället för elöverkänsliga. Detta har skett trots att allt fler varningssignaler kommer från olika håll, såsom resolutioner och deklARATIONER från internationella organ (se nedan), i form av forskningsrapporter och inte minst, de drabbades dokumenterade erfarenheter¹.

1 "Svart på vitt : röster och vittnesmål om elöverkänslighet", Rigmor Granlund-Lind, John Lind. Mimers brunn kunskapsförlaget 2002-12. ISBN 9188884058 / 91-88884-05-8

Elöverkänsligas Riksförbund _____ **Medlem i Handikappförbunden**

Post- och Besöksadress	Telefon	Fax	E-post	Org.nr.	Plusgiro	Bankgiro
Blåsutvägen 53 121 36 JOHANNESHÖV	08-712 90 65	08-712 89 48	info@eloverkanslig.org	812400-9484	67 84 45-8	788-2970

Stockholm

Resolution 1815 (2011)² från Europarådet uppmanar medlemsländerna bland annat att:

8.1.4. ägna särskild uppmärksamhet åt elöverkänsliga människor som lider av ett syndrom som medför överkänslighet mot elektromagnetiska fält och införa särskilda åtgärder för att skydda dem, inklusive att inrätta strålningsfria zoner som inte täcks av trådlösa nätverk; Fler angelägna råd återfinns i den kompletta resolutionstexten (svensk översättning bifogas).

Den 31 maj 2011 tillkännagav WHO:s cancerforskningsorgan IARC att de beslutat att klassificera radiofrekventa elektromagnetiska fält, som de långt tidigare gjort med lågfrekventa magnetfält, såsom "Class 2B carcinogen", det vill säga som möjligen cancerframkallande, i samma grupp som DDT och bly³.

Den 11 maj 2015 lämnade 190 forskare från 39 länder in en uppmaning till FN, FN: s medlemsstater och Världshälsoorganisationen (WHO) där man begär att de [FN] antar mer skyddande riktlinjer för exponering för elektromagnetiska fält (EMF) och trådlös teknik, med hänsyn till allt starkare bevis för risker.

Forskarna bakom "International EMF Scientist Appeal"⁴, uppmanar generalsekreteraren och FN-anslutna organ att främja förebyggande åtgärder för att begränsa EMF-exponeringar och att utbilda allmänheten om hälsoriskerna, i synnerhet för barn och gravida kvinnor.

3 Våra synpunkter på utredningen och författningsförslaget.

Sida Underlag/referens med *kursiv* stil, våra kommentarer med rak stil

29-30 1 Författningsförslag

2 § [...]

Socialnämnden ska medverka i planeringen av bostadsförsörjningen och tillföra kunskaper [...]

7 §

Kommunen ska erbjuda aktuell och lättillgänglig information [...] särskilt i fråga om bostäder med god tillgänglighet för personer med nedsatt funktionsförmåga och boendeformer som riktar sig till särskilda grupper.

Förslagen är viktiga och bra.

31 1.2 Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

b) entréer och trapphus i flerbostadshus [...]

Bra att dessa nu omfattas bland de hinder mot tillgänglighet som ska avhjälpas.

2 Resolution 1815 (2011) länk till originaltext på engelska:

<http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/X2H-Xref-ViewPDF.asp?FileID=17994&lang=en>

3 Meddelande om IARC:s (International Agency for Research on Cancer) klassificering av radiofrekventa fält inklusive de som kommer ifrån moderna kommunikationsutrustning och mobiltelefoner som möjligen cancerframkallande, länk till IARC:s meddelande: http://www.iarc.fr/en/media-centre/pr/2011/pdfs/pr208_E.pdf

4 Länk till pressmeddelandet på Reuters:

<http://www.reuters.com/article/2015/05/11/ny-emfscientistorg-idUSnBw115200a+100+BSW20150511>

Sida Underlag/referens med *kursiv* stil, våra kommentarer med rak stil

43 **1.6 Förslag till förordning om startbidrag till byggemskaper**

Det är utmärkt att detta nu kan bli verklighet, men Boverkets bedömningsgrunder behöver specificeras så att **inga** grupper i samhället exkluderas som nu är fallet när det gäller bidrag till bostadsanpassning för t ex elöverkänsliga.

113... **4.1.8 Höjt bostadsutgiftstak i bostadstillägget för pensionärer**

Bra. Det är nödvändigt att höja bostadsutgiftstaket för bostadstillägget, men det vore bättre att knyta taket till basbeloppet än att höja det i absoluta tal.

6.4.3 Tillgänglighetsinventering

[...]

295 **"Koll på tillgängligheten kan sänka kostnaderna för bostadsanpassningsbidragen**

För den enskilde är bostadsanpassningsbidraget en ovillkorlig rättighet och i princip inget som kommunen kan ifrågasätta. Det går inte att sätta ett tak för hur mycket det får kosta, varken i det enskilda fallet eller i budget. Kommunens möjligheter att begränsa kostnaderna för bostadsanpassningarna ligger på förebyggande insatser och på generellt arbete med bostadsförsörjning och främjande av tillgänglighetsförbättringar i bostäder och boendemiljöer." [...]

Ovanstående citat är en mycket viktig slutsats som behöver markeras i lagstiftningen.

303... **6.4.9 Bostadsanpassningsbidrag**

Bostadsanpassningsbidrag är en grundförutsättning för att personer med funktionsnedsättning ska kunna bo kvar. Det får under inga omständigheter undanhållas utsatta grupper. Se även ovanstående punkt.

330 **6.5.10 Tillgänglighetsfrågorna lyser med sin frånvaro i forskningen**

Speciellt gäller det vår grupp – personer med funktionsnedsättningen elöverkänslighet. Såväl materialval i själva fastheten som val av teknisk utrustning kan ge både fördelar och nackdelar som måste vägas in för att möjliggöra tillgänglighet!

344 **7.2 Kommunernas ansvar för bostadsförsörjningen**

Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar, ändrad genom lag (2013:866)

1 § Varje kommun ska med riktlinjer planera för bostadsförsörjningen i kommunen. Syftet med planeringen ska vara att skapa förutsättningar

Sida Underlag/referens med *kursiv* stil, våra kommentarer med rak stil

för alla i kommunen att leva i goda bostäder och för att främja att

ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs.

Idag saknar många elöverkänsliga en värdig bostad och kommuner som tar sitt ansvar får inte det stöd från stat och statliga myndigheter som erfordras för att man ska kunna klara sitt uppdrag.

349 **7.2.3 Lagen om bostadsanpassningsbidrag**

Syftet med lagen om bostadsanpassningsbidrag är att genom ekonomiskt bidrag till anpassning av bostaden ge personer med funktionsnedsättning möjlighet till ett självständigt liv i eget boende.

Det är kommunerna som ansvarar för bidraget och som bär kostnaderna för det. Lagen innebär en individuell rättighet för personer som har en bestående funktionsnedsättning att få ett ekonomiskt bidrag som täcker kostnaderna för en anpassning av bostaden så att man kan bo kvar och så långt möjligt klara sig själv.

Tyvärr avviker praxis från lagens intentioner. Vi anser att det behövs en kompetenshöjning på Boverket avseende handikapplagstiftning och mänskliga rättigheter så att alla oavsett funktionsnedsättning får hjälp enligt lagens syfte.

För Elöverkänsligas Riksförbund:

Inger Svedmyr, sakkunnig

Per Segerbäck, sakkunnig

Bilaga: Resolution 1815 (2011) från Europarådet i svensk översättning (PDF)